

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Konflikt pracovních a rodinných rolí a jak mu čelit

Autor práce: Bc. Ivan Duškov

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Martin Potůček, CSc., MSc.

Oponent práce: Mgr. Jaromíra Kotíková, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.

Zvolené téma práce, věnující se souvislostem rodinného a pracovní života, odpovídá současně potřebě hledání řešení problému nekonfliktního sladění hodnotného výkonu rodičovské role a úspěšného zapojení rodiče na trhu práce. Problematika harmonizace rodiny a zaměstnání patří mezi aktuální témata politických a veřejných diskuzí a současného společenskovedního výzkumu.

Diplomová práce „Konflikt pracovních a rodinných rolí a jak mu čelit“ si klade za cíl přinést odpovědi na 4 výzkumné otázky:

- Z jakých základních příčin ke konfliktu pracovních a rodinných rolí dochází?
- Jaké má konfliktní harmonizace práce a rodiny konsekvence?
- Jak je na tom v analyzované oblasti Česká republika v porovnání s ostatními státy EU?
- Jaké praktiky a opatření k efektivnímu sladění práce a rodiny přispívají?

Velmi přínosné je také provedení analýzy dokumentů politických stran v oblasti sladění práce a rodiny. I přes velmi dobrou úroveň zpracování daného tématu, je třeba upozornit na několik problematictějších částí, jejichž precizace by dále zvýšilo kvalitu a praktický přínos hodnocené práce.

Vypracování diplomové práce je založeno na použití pouze jedné výzkumné metody – sekundární analýzy dat a dokumentů. Zásadní problém hodnocení práce spočívá v jednostrannosti některých formulovaných závěrů.

- Např. v části 5.5.1 „Flexibilní formy zaměstnávání“ autor při charakterizování situace v České republice vychází pouze z výsledků výzkumů realizovaných u zaměstnavatelů, ale zcela opomíjí postoje druhé strany daného vztahu, tedy zejména matky (především s dětmi předškolního a mladšího školního věku). Pohled je nutné rozšířit o názorová hlediska této skupiny, neboť praxe ukazuje, že zájem o částečný úvazek není tak často projevován, a to z nejrůznějších důvodů, ani ze strany žen. V této souvislosti by bylo vhodné zmínit i nastavení rodičovské dovolené.
- Přínosem by dále mohlo být rozšíření zmíněné kapitoly o problematiku předsudků zaměstnavatelů, tedy zaměření na rozbor postojů zaměstnavatelů k zaměstnávání matek s dětmi předškolního a mladšího školního věku v celé jeho šíři. Vzhledem k potřebě zaměstnavatele zajistit pracovní sílu schopnou a ochotnou pracovat vždy a s plným nasazením, a to někdy i přesčas nebo na směny, představují pro ně rodiče s dětmi předškolního a mladšího školního věku zbytečně podstupované riziko, spočívající zejména v přizpůsobení pracovní doby s ohledem na potřebu sladění pracovních povinností s povinnostmi rodičovskými, resp. pečovatelskými, omezené možnosti práce přesčas či ve směnovém provozu, zvýšené absenci z důvodu péče o dítě v nemoci.
- V kapitole 5.6.3 na str. 76 autor uvádí, že velkým problémem je nabídka institucionální péče o děti do věku tří let, kde poptávka převyšuje nabídku takřka astronomicky. S daným závěrem nelze souhlasit, neboť jednak diskrepance mezi

nabídkou a poptávkou je diferencovaná (s ohledem např. na vzdělání matek nebo podle regionálních a lokálních podmínek), a jednak podle závěrů výzkumných studií, které autor využívá při zpracování dané práce, představuje zásadnější problém chybějící nabídka alternativních služeb současně existujících vedle zařízení institucionální péče.

- Ve stejné kapitole na str. 78 je velmi obecně diskutována nutnost flexibilních služeb péče o děti. Současně však zcela chybí konkrétnější popis těchto služeb a konkrétní podoba jejich flexibility. Vhodné by tak bylo problémový okruh dále rozpracovat, a to zejména z hlediska časové dostupnosti jednotlivých služeb.

Doporučení využití švédského modelu „Welfare State“ a jeho politiky je jistě zajímavé, současně však nelze s daným návrhem souhlasit. Specifika každé společnosti vyžadují přizpůsobení řešení daným, konkrétním podmínkám, které přenositelnost funkčního celku do jiného prostředí vylučují. Doporučení by tak měla vycházet spíše z hledání vhodných, jednotlivých opatření využívaných v zemích s obdobnými společenskými i politickými podmínkami a jejich přizpůsobení specifikám domácích podmínek pro potřeby implementace.

Úroveň stylistického zpracování a práce autora s literaturou je velmi dobrá.

Diplomovou práci **doporučuji** k obhajobě.

Navržené hodnocení práce: velmi dobře

Otázky k diskuzi:

- 1) Jaké názorové postoje potenciálních zaměstnanců – rodičů na využívání flexibilních forem práce přináší výzkumná šetření.
- 2) Navrhněte konkrétní opatření napomáhající pracujícím rodičům s péčí o děti, úspěšně využívaná v jiných zemích, jež by mohla být po jejich úpravě implementována v podmínkách České republiky.

V Praze dne 17. 6. 2010